

Finansiranje inovacija

Kragujevac, 2014

Jelena Jevtović,

Kancelarija za poslovnu podršku

Univerziteta u Kragujevcu

Osnovne faze u ciklusu inovativnog preduzeća

- 🌐 **Seed faza** – inicijalno istraživanje i razvoj, ispitivanje tržišta, analitički dizajn i tehnička izvodljivost;
- 🌐 **Start-up faza** – detaljni dizajn i inovativni razvoj, proizvodnja i lansiranje na tržište;
- 🌐 **Faza ranog rasta** – period od lansiranja proizvoda na tržište do perioda manjeg rasta preduzeća;
- 🌐 **Faza ekspanzije** – stvarni rast i uspeh preduzeća.

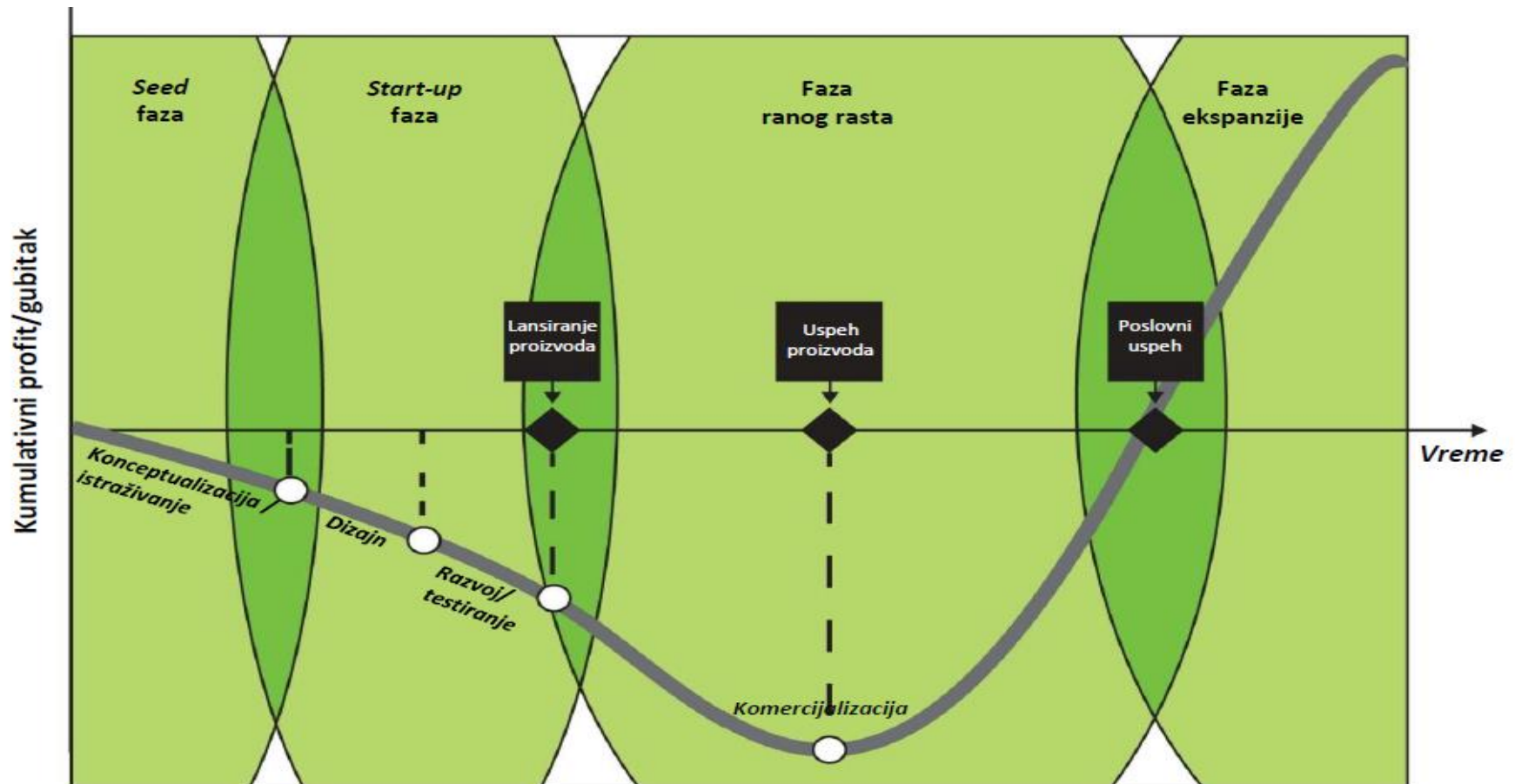
- 🌐 Različiti raspoloživi resursi
- 🌐 Različite potrebe
- 🌐 Očekivanje investitora
- 🌐 Nivoi rizika

Kao deo finansijske strategije, preduzetnik bi trebalo da shodno stepenu razvoja preduzeća prepozna koji su finansijski mehanizmi najadekvatniji

Kriva kumulativnog profita/gubitka

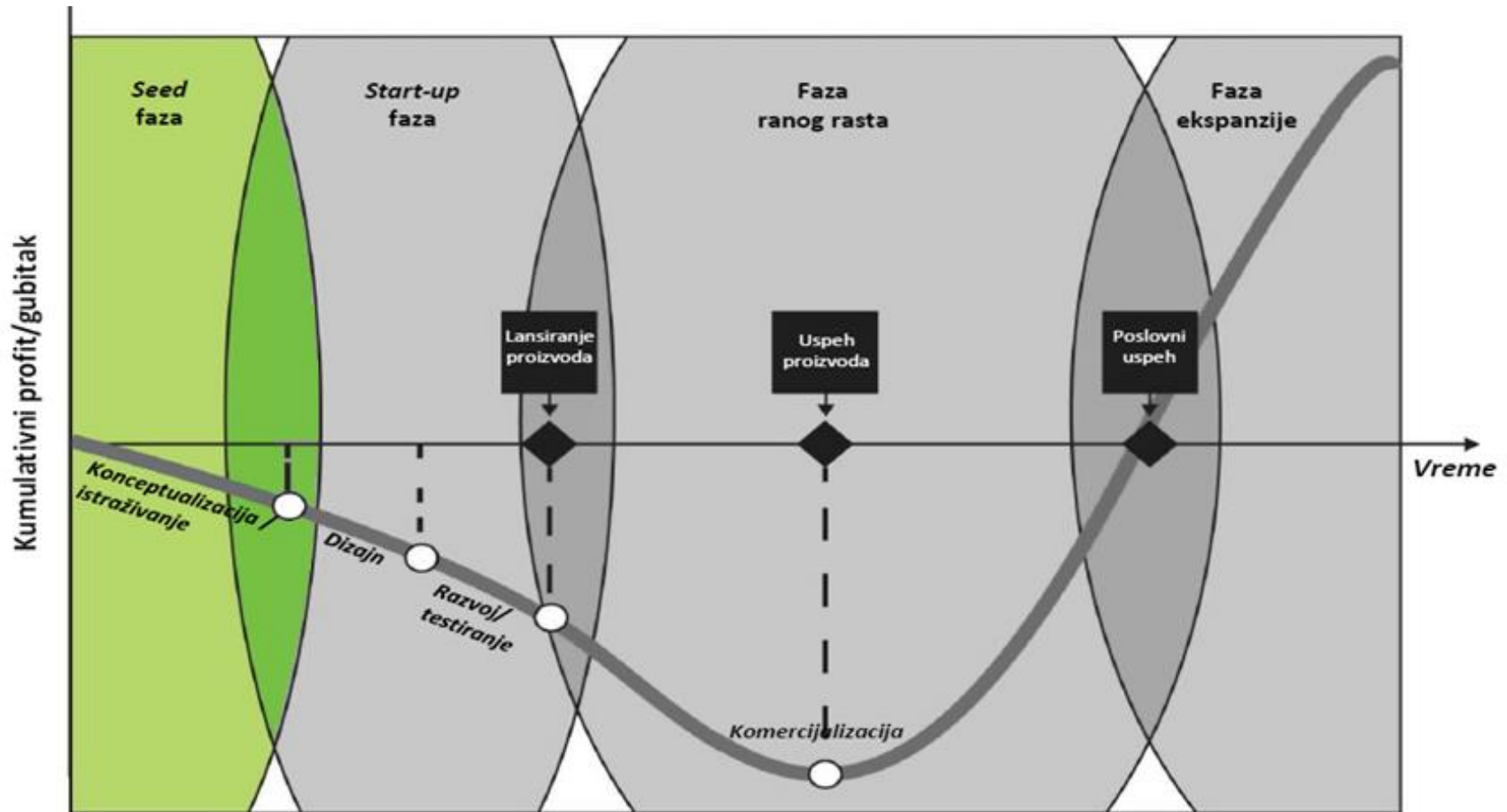

Finansiranje inovacija

WBCInno

Seed faza

Seed faza

- Finansiranje je neophodno za:
 - Ispitivanje tržišta
 - Ispitivanje tehničke izvodljivosti
 - Izradu preliminarnog biznis plana
- Prvi izvor finansiranja je 4F finansiranje: **founders, family, friends and fools** (osnivači, porodica, prijatelji, fools)
- Lični zajmovi mogu da budu jedno od rešenja, ali su veoma rizični

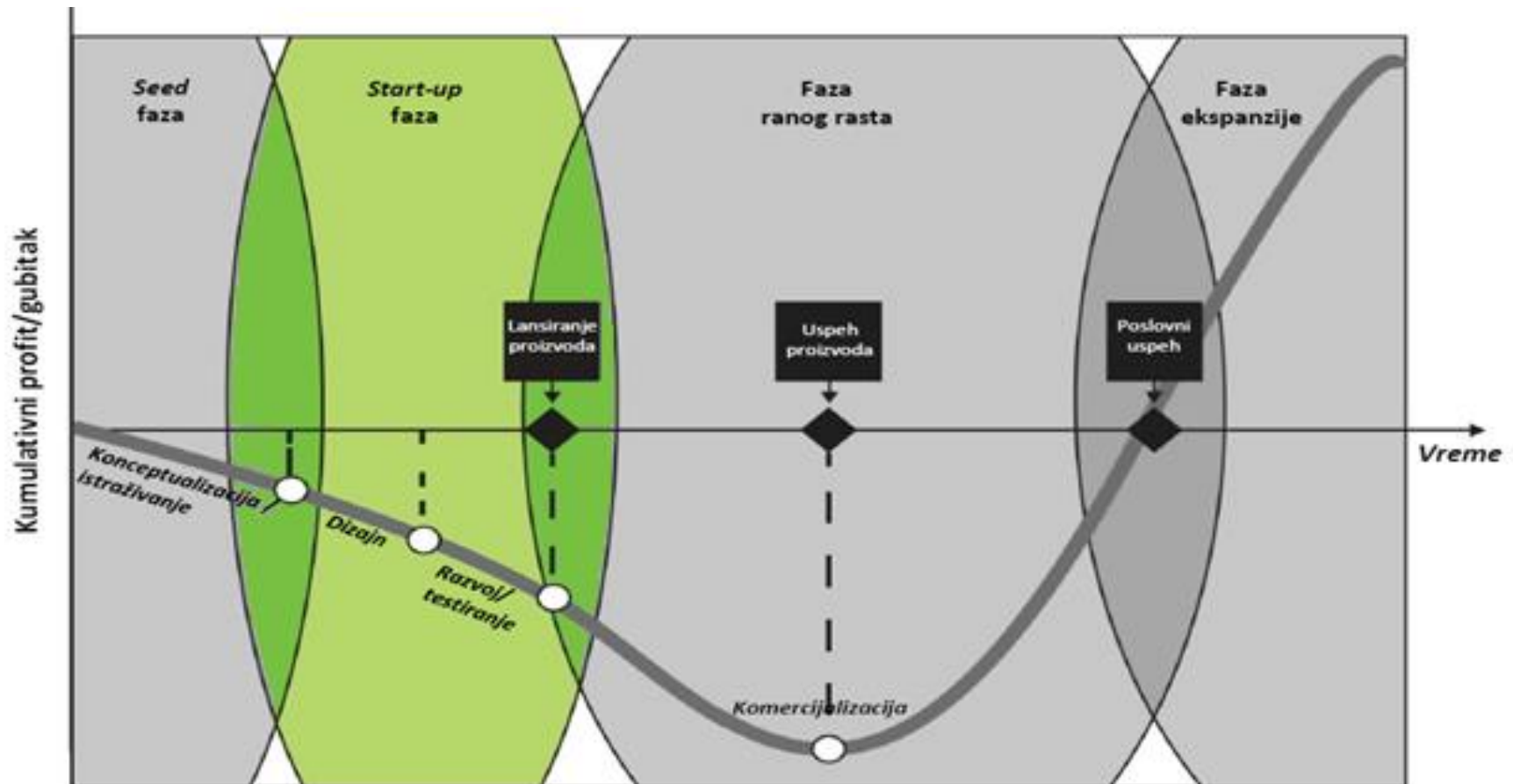

Finansiranje inovacija

WBCInno

Start-up faza

Start-up faza

- Dalji razvoj inovacije, proizvodnja i lansiranje na tržište.
- Obimnije finansiranje u odnosu na seed fazu.
- Specijalizovani finansijski instrumenti su mnogo pogodniji:
 - **poslovni anđeli**
 - **rizični kapital.**

Poslovni anđeli

- 🌐 Poslovni anđeli ulažu akcioni kapital u preduzeća sa visokim potencijalom tokom *seed* i faze ranog rasta
- 🌐 Investicije visokog rizika

Učešće poslovnih anđela:

- Na polju poslovne strategije, delovanja i prodora na tržište;
- Kroz ponudu svojih znanja i ekspertize;
- Kroz obezbeđivanje mreže kontakata i povezivanje sa strateškim stejkholderima.
- Sa namerom da ostvare profit od uspešnog spajanja ili akvizicije preduzeća tokom faze ekspanzije
- Donose prestiž i validnost kompaniji, povećavajući njen legitimitet na tržištu.

Investicije poslovnih anđela se protežu između donje granice od 25.000 – 250.000 do gornje granice od 1-2 miliona evra.

Dve mreže poslovnih anđela

- EBAN (<http://www.eban.org/>)
- SBAN (<http://www.sban.eu/ser/>)

Rizični kapital (*Venture Capital*)

- Rizični kapital je podvrsta vlasničkog kapitala i odnosi se na ulaganja vlasničkog kapitala za pokretanje poslovanja, za realizovanje aktivnosti u početnoj fazi razvoja ili za proširenje poslovanja neke kompanije*

* Definition used by European Venture Capital Association and European Commission

Rizični kapital (*Venture Capital*)

- Fondovi rizičnog kapitala su investitori koji ulažu vlasnički kapital u kompanije koje su veoma mlade, ali inovativne i sa visokim potencijalom za rast i razvoj
- Potencijal za realizaciju velikog profita, ali i ogroman rizik od gubitka uložениh sredstava
- Ulaganje u rizične, nelikvidne i nepotvrđene ideje, kupujući vlasnički udeo u privatnim preduzećima
- Krajnji cilj investicije je profit od kasnije prodaje preduzeća
- Tipični prosečni iznos finansiranja rizičnim kapitalom

1- 4 miliona evra

Rizični kapital (*Venture Capital*)

Primeri uspešnog ulaganja rizičnog kapitala*

*Najbolje prakse u inovacionim finansijama, Vodič za OPPI, IISP program

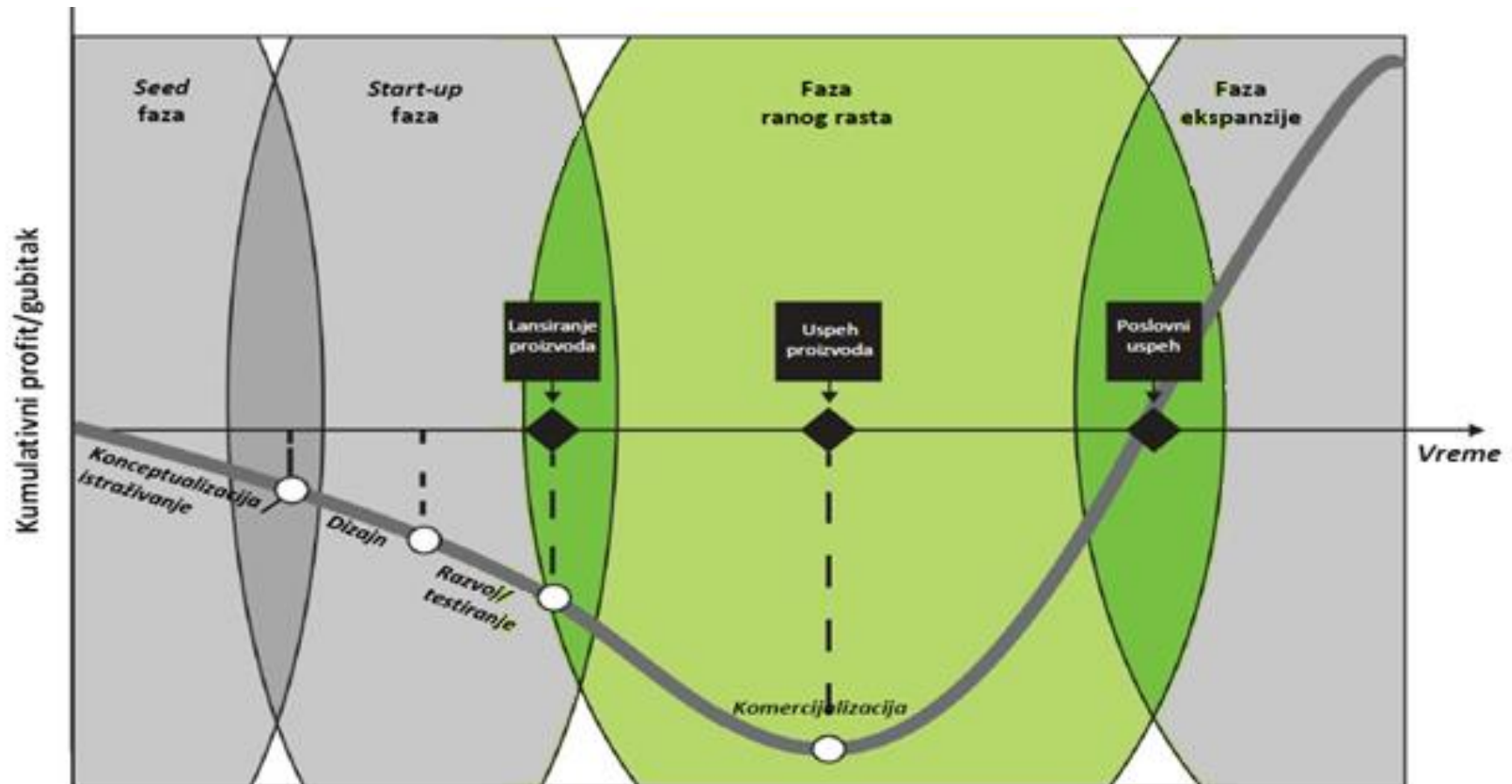
Koraci za dobijanje rizičnog kapitala

- 🌐 Prva procena predloga za finansiranje (*screening*)
- 🌐 Detaljna procena biznis plana
- 🌐 Sastanak sa menadžment timom
- 🌐 Predstavljanje planova za ulazak na tržište i planova za razvoj preduzeća u narednih 5 godina
- 🌐 Ubediti investitore da će preduzeće postati višemilionski projekat u periodu 5-7 godina
- 🌐 Analiza biznis plana od strane stručnjaka i akademskih eksperata

Faza ranog rasta

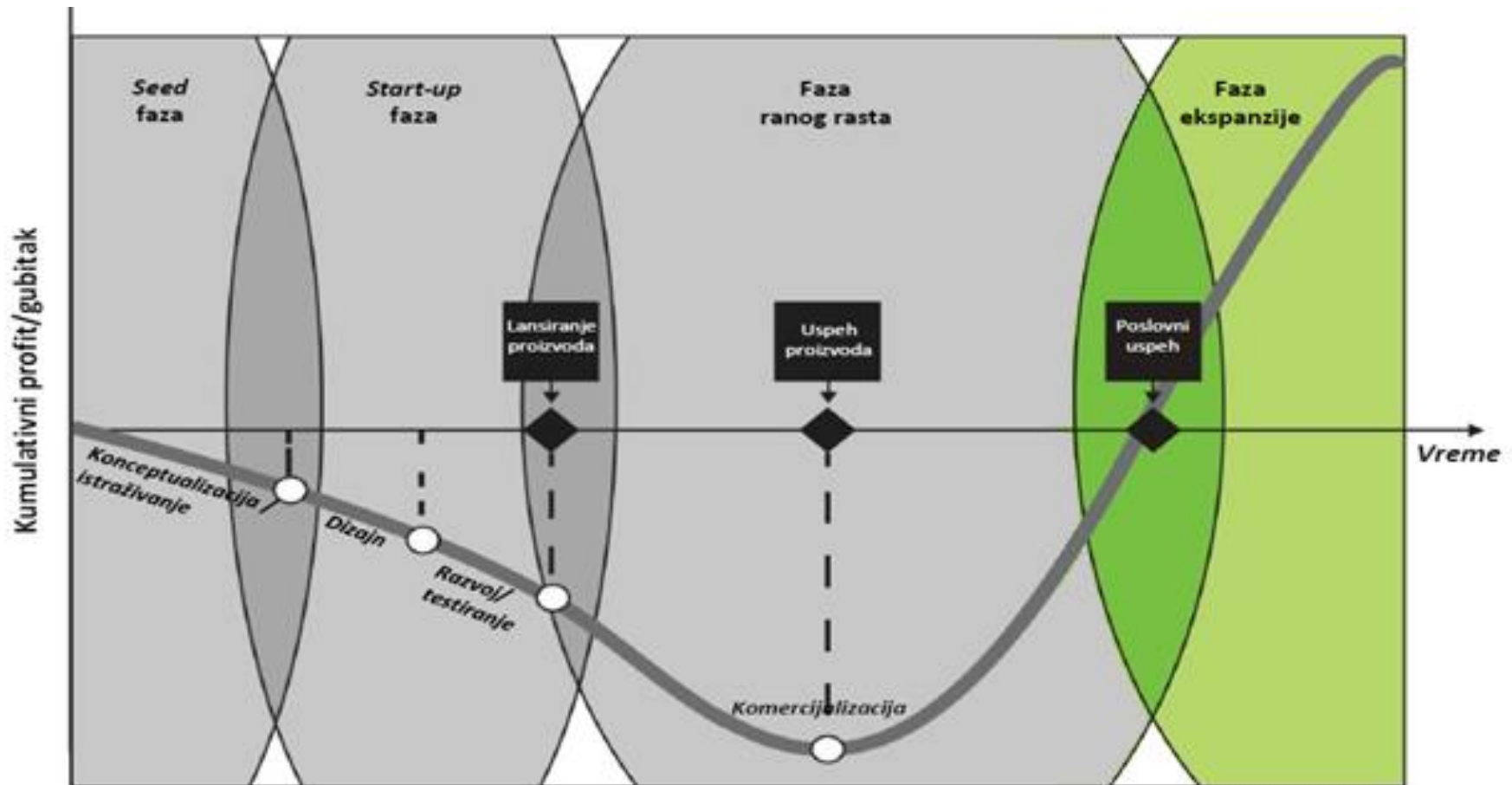

- 🌐 Finansiranje za marketinške i operativne troškove preduzeća
- 🌐 Finansijski alati su isti kao u *start-up* fazi
- 🌐 S obzirom da u ovoj fazi, gubici firme prelaze u profit iako kumulativni trošak još uvek postoji, inovaciono preduzeće može da privuče pažnju tradicionalnog finansiranja kao što je finansiranje **akcionim kapitalom**

Faza ekspanzije

Faza ekspanzije

- Postojanje dokaza o uspehu inovativnog preduzeća
- Prodaja i profit rastu postepeno pretvarajući kumulativne gubitke u profit
- Finansiranje se realizuje kroz tradicionalne finansijske mehanizme
- Kada je ekspanzija radikalna, obično dolazi do spajanja ili akvizicije preduzeća.

Mikrokrediti

- Usmereni na veoma male iznose koji su bankama suviše skupi da bi ih uvrstile u svoj portfolio kreditnih usluga
- Namereni su start-up firmama i preduzetničkim poduhvatima koji nisu stariji od 3 godine, za koje je neophodan minimalni početni kapital, koji nije dostupan kod komercijalnih banaka usled visokog rizika
- Njima najčešće upravljaju institucije za razvoj malih preduzeća, a ne komercijalne banke

- Institucije koje obezbeđuju mikrokredite:
 - nevladine organizacije (NGOs);
 - fondovi za zajmove za rešavanje socijalnih pitanja (nezaposlenost, socijalna marginalizacija mladih, žena ili manjina, regionalni razvoj, itd.)
 - finansijske institucije kao što su kooperativne banke, kreditne unije ili finansijske zadruge.
- Mikrokrediti su najkorisniji tokom *seed* ili *start-up* faze

- Novi program finansiranja nauke i tehnološkog razvoja
- Trajanje programa 2014 – 2020
- Budžet – preko 70 milijardi EUR

Tri stuba (three pillars)

Izvrsnost u nauci (*Excellence in Science*)

Finansiranje najzanimljivijih naučnih istraživanja putem javnog konkursa, kroz četiri programa

Grantovi **Evropskog istraživačkog saveta (ERC)** finansiraće istraživače u pet različitih faza njihove karijere:

- 1.početna** – grantovi za perspektivne vođe istraživanja
- 2.konsolidovana** – grantovi za one koji su dokazali svoj potencijal
- 3.napredna** – grantovi za projekte visokog rizika, odnosno pionirske projekte
- 4.faza sinergije** – grantovi koji podržavaju timove od 2 do 4 istraživača
- 5.faza dokazivanja** – grantovi za dokazivanje potencijala komercijalizacije.

Istraživačke infrastrukture imaju za cilj

- ☉ da svim istraživačima svetske klase u Evropi obezbedi pristup istraživačkim infrastrukturama, uključujući i e-infrastrukture
- ☉ da podstaknu inovacioni potencijal istraživačkih infrastruktura
- ☉ da promovišu veću saradnju unutar Evrope i na međunarodnom planu

Nove i buduće tehnologije (FET)

Finansiranje za zajednička istraživanja visokorizičnih projekata koji imaju potencijal da ostvare pravi tehnološki i društveni uticaj.

Postoje tri vrste projekata:

- 1.FET Open** – u kojima će se istraživači nadmetati za sredstva
- 2.FET Proactive** – koji će oglašavati pozive na određene teme i promovisati stvaranje multidisciplinarnih istraživačkih zajednica
- 3.FET Flagship** – dva desetogodišnja istraživačka projekta sa temom *Graphene and the Human Brain*

Istraživački program „**Marija Sklodovska Kiri**“

...nudi mogućnosti za razvoj karijere u akademskim i neakademske sektorima kroz četiri kategorije:

- bespovratnu inicijalnu obuku
- doživotnu obuku i razvoj karijere
- industrijsku obuku (industrijsko-akademska mobilnost, industrijski doktorati)
- korišćenje stipendija, koje će studentima omogućiti da se školuju u inostranstvu.

Inovativne mreže za obuku (ITN)

- Evropske mreže za obuku (ETN)
- Evropski zajednički doktorati (EJD)
- Evropski industrijski doktorati (EID)

Otvorene za mlade istraživače (bez titule doktora nauka, do 4 godine istraživačke karijere)

Otvaranje poziva: 02. septembar 2014.

Rok za aplikaciju: 13. januar 2015.

Pojedinačne stipedije (IF)

- Otvoren zaiskusne istraživače (titula doktora nauka ili više od 4 godine istraživačke karijere)
- **Otvaranje poziva 12. mart 2015.**
- **Rok za aplikaciju: 11. 09. 2015.**

 Marija Sklodovska Kiri Radni program

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/main/h2020-wp1415-msca_en.pdf

 EURAXESS

<http://ec.europa.eu/euraxess/>

Vodstvo u industriji *(Industrial Leadership)*

- program za podršku inovativnih malih i srednjih preduzeća
- finansijski instrument u procesu inovacija
- program za podsticanje razvoja industrijskih tehnologija

Horizont 2020

Društveni izazovi (*Social Challenges*)

podrška istraživanjima u
oblastima kao što su
zdravstvo, klima, hrana,
sigurnost, saobraćaj i
energetika

Zvanični sajt Horizonta

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

Radni programi

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-work-programmes-2014-15-main-wp

Primeri projektnih obrazaca

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#h2020-call_ptef-pt

Hvala na pažnji!

Kancelarija za poslovnu podršku
Univerzitet u Kragujevcu

www.bsokg.kg.ac.rs
jelena.jevtovic@kg.ac.rs
bsokg@kg.ac.rs

